

Časopis pro pěstování matematiky

Jan Mařík

Mezinárodní matematický kongres v Amsterdamu, konaný 2.-9. září 1954

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 80 (1955), No. 1, 89--90

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117150>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1955

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

REFERÁTY

MEZINÁRODNÍ MATEMATICKÝ KONGRES V AMSTERODAMU, KONANÝ 2.—9. ZÁŘÍ 1954

(Referát ze schůze matematické obce pražské, pořádané dne 25. října 1954.)

Kongresu se zúčastnili naši matematikové JARNÍK, KATĚTOV, KNICHAL a SCHWARZ; prof. Schwarz však nebyl na této schůzi přítomen.

První se ujal slova akademik JARNÍK. Upozornil napřed, že jeho referát nebude systematickou přednáškou; to by nebylo možné již proto, že byl kongres příliš rozsáhlý a žádný účastník neviděl vše, co se kongresu týkalo. Dále uvedl akademik Jarník něco z historie mezinárodních matematických kongresů; je to vlastně přes padesát let stará instituce. Mezinárodní kongresy se konají od r. 1897 do nynější doby přibližně každé čtyři roky.

Amsterodamský kongres byl holandskými matematiky dokonale zorganizován. Účastníků bylo nemnoho pod 2000, z toho však několik set rodinných příslušníků. Ohlášeno bylo 545 přednášek a sdělení. Mimo lidovou Čínu byly na kongresu zastoupeny téměř všechny státy na světě, ve kterých je významná matematická produkce.

Přednášky byly rozděleny do těchto sekcí: 1. Algebra a teorie čísel, 2. matematická analýza, 3. geometrie a topologie, 4. počet pravděpodobnosti a matematická statistika, 5. aplikace matematiky a matematická fyzika, 6. základy a filosofie matematiky, 7. pedagogika a historie matematiky. Mimo to byla symposia: Stochastické procesy, algebraická geometrie, formální systémy.

Naši účastníci měli tyto přednášky: KATĚTOV ve 3. sekci o teorii dimenze, KNICHAL v 5. sekci o kartézské reprezentaci prostoru Minkowského, SCHWARZ v 1. sekci o charakterech pologrup, JARNÍK rovněž v 1. sekci o lineárních diofantických aproximacích.

Sjezd se konal v přátelském ovzduší upřímné mezinárodní spolupráce. Pořadatelé vynaložili mnoho úsilí na to, aby sjezd byl opravdu mezinárodním. To se jim vskutku podařilo — až na neúčast lidové Číny — a pořadatelé i účastníci sjezdu přijali s velkým uspokojením přítomnost zástupců zemí tábora míru. Zejména sovětská delegace se těšila zcela výjimečné pozornosti. Stojí snad za zmínku, že někteří matematikové z USA umějí dobře rusky. Pro nás je jisté závažné, že se účastníci sjezdu vyptávali naší delegace na naše mladé autory, s jejichž pracemi se setkali. Závěrem sdělil ak. Jarník, že na amsterodamském sjezdu bylo rozhodnuto, že příští kongres se bude konat v r. 1958 v Edinburghu.

Po ak. Jarníkovi referoval o amsterodamském kongresu rektor KATĚTOV. Vylíčil některé detaily, které se týkaly života a ubytování naší delegace, a podrobněji vylíčil rozsáhlost kongresu. Zmínil se, že v soukromých rozhovorech byly vyslovovány pochybnosti o tom, zda je účelné pořádat tak velké kongresy; poznamenal pak, že po stránce čistě vědecké jsou jistě užitečnější kongresy menší, že však takovýto velký kongres nejlépe přispěje k osobnímu sblížení matematiků.

Po referátu rektora Katětova se opět přihlásil ak. Jarník a doplnil svůj referát několika poznámkami o problémech z teorie čísel, jimiž se na sjezdu matematikové zabývali.

Dále referoval o zájezdu prof. KNICHAL. Uvedl, že na kongresu v 5. sekci byla sdělení jednak o různých konkrétních fyzikálních problémech, na př. o problémech vedení tepla, elektromagnetických vln a elasticity, jednak o problémech theoretické fyziky, zejména kvantové mechaniky a reprezentace grup.

Dále se prof. Knichal zmínil, že účastníkům byly předváděny velké počítačové stroje. Amsterodamský Matematický ústav má tři, jeden reléový a dva elektronkové; jeden elektronkový je holandské výroby, ostatní dva jsou z Ameriky. Jsou to stroje „s pevnou logikou“.

Nakonec odpověděli naši účastníci amsterodamského kongresu na několik dotazů z řad posluchačstva.

Jan Mařík, Praha.

RIEMANŮV KONGRES V BERLÍNĚ

Na programu schůze matematické obce pražské dne 1. listopadu 1954 byl referát o Riemannově matematickém kongresu v Berlíně konaném ve dnech 11. až 16. října 1954. Sjezd uspořádal Badatský ústav matematický Německé akademie věd v Berlíně u příležitosti stého výročí Riemannovy habilitační přednášky „Über die Hypothesen, welche der Geometrie zugrunde liegen“. Z Československa byla na kongresu delegace Československé akademie věd, kterou vedl akademik ED. ČECH a jejímiž dalšími členy byli prof. Dr. VYČICHLO, prof. Dr. KLAPKA, Dr. FIEDLER a Dr. NÁDENÍK.

První referoval prof. Vyčichlo. Promluvil nejprve stručně o životě a práci Bernharda Riemanna, o historii jeho habilitační přednášky a o její základní ideji. Její vliv na rozmanité matematické obory i na fyziku nemá svým rozsahem i působností takřka obdoby. To pak spolu s přáním, aby byl v Německu vzbuzen větší zájem o geometrii a její spojení s analýzou a fyzikou právě v tom duchu, jak si je představoval Riemann, vedlo pořadatele k nazvání kongresu Riemannovým jménem.

Na sjezdu bylo asi 200 účastníků, z toho mnoho studentů. Přítomni byli matematikové z Belgie, Bulharska, Československa, Itálie, Maďarska, Německé demokratické republiky, Německé spolkové republiky, Polska a Rumunska.

Prof. Vyčichlo konstatoval, že značnou pozornost a zájem vzbudila sjezdová přednáška akademika Čecha: „Zur projektiven Differentialgeometrie“.

Akademik Čech ve svém referátu sjezd kriticky zhodnotil jak po stránce organizační, tak i obsahové. Sjezd byl zajisté dobrou příležitostí k seznámení účastníků, ale bylo snad možné této stránce věnovat ještě větší péči. Lze také pochybovat o tom, zda bylo vhodné, že bylo upuštěno od krátkých sdělení v sekcích. Konaly se jen plenární přednášky a vzhledem k ohromnému dosahu Riemannových idejí není divu, že jejich témata i obsah byly značně různorodé; to bylo též jednou z příčin, proč po mnoha přednáškách nebyly vůbec diskuse. Za zvláště zajímavé označil akademik Čech mimo jiné přednášky, které měli E. KÄHLER, K. KURATOWSKI a B. SZ.-NAGY. Sjezd byl skvělým dokladem toho, že geniální Riemannovy koncepce po 100 letech si plně uchovaly svou životnost.

V závěru schůze promluví krátko Z. Nádeník a M. Fiedler o svých dojmech z Berlína a ze zájezdu do Postupimi, Výmaru, Oberhofu a Dráždan, uspořádaného po sjezdu Německou akademií věd.

Jan Mařík a Zbyněk Nádeník, Praha.

O VYDÁVÁNÍ MATEMATICKÉ LITERATURY V SOVĚTSKÉM SVAZU

(Referát G. F. Rybkina, ředitele Státního nakladatelství technicko-theoretické literatury v Moskvě-Leningradě, přednesený v matematické obci pražské dne 15. listopadu 1954.)

G. F. RYBKIN je ředitelem Státního nakladatelství technicko-theoretické literatury (GITTL), jehož úkolem je vydávat knihy z t. zv. exaktních věd, t. j. matematiky, mecha-